

Sammanfattning av presentationer WS 3 Ökad lönsamhet genom ökad aktivitet och engagemang.

Harald Säll LNU

Harald började sin presentation med en åter blick på utvecklingen under de senaste 10 000 åren. För att få en tidsuppfattning så är det bara 10 generationer för Ramskulla eken. Detta är en väldigt kort period sett ur jordens historia. Sedan istiden har klimatet stabiliserats i Europa, vilket har bidragit till att vi i norden har kunnat börja leva som bofasta. När människan kunde sätta bo började jordbruket utvecklas även i dessa områden. Skogen var betydligt glesare och användes till en början väldigt sparsamt. Från detta till medeltiden då skogen blev en brist vara, man blev tvungen till att börja odla skog. Under 1700-talet förändras ägarstrukturen i Sverige till en förlaga av den struktur vi har idag. Detta gör att gemene man som äger mark, börjar ta ansvar för sin mark. Man vill få avkastning på sin sådd eller plantering. Samtidigt som det fanns kungliga bulor om vissa träd och visst vilt. Under 1800-talets senare del, har industrialiseringen tagit fart inom skogsindustrin och delar av norra Sverige överutnyttjas av "träpatronerna". 1903 kom vår första Skogsvårdslag med regler för skogsbruket, bland annat kravet på plantering/ återväxt. Under de senaste åren har mängden stående skog fördubblats, men skogsbruket har kommit igång under perioden, så uttaget ur skogen har ökat markant. På 80-talet utreds en tvångslag att avverka skog, men förslaget stoppades av lagrådet. Tanken med lagen var att öka uttaget ur skogen. Däremot beslöts 1981 att avverka de lågproducerande skogarna de s.k 5:3 skogarna. I syd- och mellan Sverige faller många lövskogar och ersätts med gran. 1993 kom den nu aktuella skogsvårdslagen, där blev produktionsmål och miljömål jämställda och ett nytt begrepp myntades: Frihet under ansvar.

Efter 1995 har den gamla skogen i Sverige börjat öka, den döda veden har också ökat.

Ur detta kan vi se att vi bedrivit skogsbruk under de senaste 100–150 åren i Sverige. Idag ser vi det som en självklarhet och vi räknar hela tiden på hur vi kan få ut mer ur skogen. Varför har vi kommit hit då? Skogsbrukandet har enl. Harald, tre saker att tacka för vad det är idag: Privatägande, Staten som stiftar lagar och Kapital inom industrin. Den brukade skogen är en förutsättning för att vi ska klara klimatutmaningen och kunna hålla uppe vår välfärd.

Hur kommer skogsbruket att se ut om 100 år? Är det inte hög tid att börja tänka annorlunda?

Granifieringen har lett till att det planterats gran på "tall mark" vilket leder till barkborreskador. Det i sin tur leder till minskad avkastning för virket, det finns en ekonomisk aspekt i att plantera rätt trädslag på rätt mark. Men vad är rätt trädslag? Tall på tall mark är ju inte så svårt men det finns alternativ, om kan ge högre avkastning och en mer variationsrik skog. Exempel är Hybridlärk, Sitkagran och Douglasgran bland barrträden och Hybridasp, Poppel, Björk men även Ek och Bok bland lövträden.

För att öka lönsamheten ytterligare kan man använda träden för olika saker under uppväxten, använda träd med speciella egenskaper eller rent av förädla virket på egenhand. Björksav och spräng ticka är två exempel på saker man kan ta tillvara på under trädets uppväxt. Masurbjörk är ett virke med mycket högt värde och med speciella egenskaper, att odla julgranar eller klippgrönt kan vara andra sätt att tjäna lite mera. Vedproduktion, biokol och hemma sågverk är sätt att på ett enkelt sätt förädla virke själv.

Andra sätt att hitta lönsamhet kan vara naturturism och friluftsliv, eller att ta tillvara på de resurser som finns i skogen.

Harald tog även upp problematiken med den föränderliga skogen, om vikten av att sköta även skog med höga naturvärden för att inte tappa naturvärdena. Ett exempel är Norra Kvill där granen har börjat ta över den gamla tallskogen pga att inga åtgärder gjorts. Skogen förändrar sig hela tiden, det är inte livsfarligt att göra åtgärder i den skyddade skogen. Det är i de flesta fall en nödvändighet om vi vill behålla och ev. utveckla de naturvärden som finns där.

Harald avslutade med en sammanfattning av skogens klimatnytta och förmåga att binda kol. Skogen binder i dag ett netto på 35 miljoner ton koldioxid. Varje kubikmeter stamved med bark 1,37 ton koldioxid i hela trädet. Med ett ståndortsanpassat skogsbruk och viltstammar i balans skulle ge 6,4 miljoner kubikmeter stamved. Detta skulle i sin tur innebära att den ökade tillväxten skulle binda 9 miljoner ton koldioxid.

Lars Sällström Brokamålagård

Lars har jobbat inom skogen hela sitt liv och när tillfälle gavs tog han över fastigheten 1992. Först var det mest skogsbruk, men det visade sig vara till fördel i den fortsatta utvecklingen att han till exempel anlade ett vägsystem på fastigheten. Då för att minska transportkostnaderna, men nu för en fungerande logistik för turismen. Men redan 1993 kom de första gästerna för att jaga, då var det mest av en slump. Det fanns en stuga och det fanns två danska jägare som ville hyra jakt med boende. Detta fortsatte under ett antal år och det ena gav det andra. I dagsläget har de ca 2500 gäster per år, många kommer för avkoppling och stillhet. Gott om sjöar och vägsystemet har givit goda möjligheter till fiske. De har inte gjort någon riktad marknadsföring men har jobbat med hemsida och sociala medier.

En stor del av framgången ligger i anpassning av verksamheten, till vad kunden vill ha och att samarbeta med olika aktörer både inom närområdet men även i regionen. De har inga anställda utan hittar arbetskraften ifrån grannar och andra lokala aktörer som har F-skatt. De samarbetar även med företag i t.ex. Karlshamn och Karlskrona för att kunna leverera det kunden vill ha, vill man fiska lax i Mörrum så löser man det. Det handlar om att man ska skapa upplevelser på många plan, förutom att leverera det kunden vill ha så har de utnyttjat den gamla gårdens unika faciliteter. Den gamla jordkällaren har blivit en matplats, ladugårdarna ett konferenscenter och matsal där man kan ta emot bröllop eller servera julbord. Att skapa upplevelser ger förutsättningar för att kunna ta betalt. Lugn och ro men med alla bekvämligheter, det ska vara stilrent men ta inte bort det pittoreska. Håll hög standard, ge gärna lite mer än vad som utlovats.